

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Педагогічний факультет
Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЦІННІСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНСЬКОЇ ЕТНОПЕДАГОГІКИ

Освітня програма: «Дошкільна освіта»

Спеціальність: 012 Дошкільна освіта

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 29 серпня 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання
5. Компетентності
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Етнопедagogіка
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Викладач (і)	Лисенко Олександра Миколаївна
Контактний телефон викладача	
E-mail викладача	Oleksandra.lysenko@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очна/заочна
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
<p>Інтеркультурне різноманіття України розглядається позитивним фактором забезпечення духовного багатства народу. Поява нових суверенних держав на пострадянському просторі стало потужним фактором різкого посилення інтересу громадян цих країн до історії, мови, культури, традицій і звичаїв своїх народів. За межами сфери цих інтересів не могла залишитися етнопедagogіка як невід'ємний компонент культури, виробленої багатьма поколіннями предків. Етнопедagogіка як теорія народної педагогіки - це область сучасної педагогічної науки, що має міждисциплінарний характер, утворена на стику різних гуманітарних наук.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>“Ціннісний потенціал етнопедagogіки дитинства” ознайомити студентів з історичними процесами розвитку етнопедagogіки, утім, й української та її ціннісно-виховним потенціалом у системі чинників всебічного розвитку особистості.</p> <p>Завдання практикуму:</p> <ul style="list-style-type: none"> – вивчення онтологічних та світоглядних основ системи етнічного виховання; – визначення загальнолюдських і етнічно особливих чинників суспільного впливу, що обумовлюють виховання й розвиток особистості; – узагальнення педагогічного потенціалу етнокультури задля його актуалізації в системі чинників сучасної освітньо-виховної роботи в ДНЗ. 	
4. Компетентності	
<p><i>Загальні компетентності</i></p> <p>КЗ-1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>КЗ-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>КЗ-4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>КЗ-5. Здатність працювати в команді.</p> <p>КЗ-7. Здатність виявляти, ставити й вирішувати проблеми.</p> <p>КЗ-8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p><i>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</i></p> <p>КС-1. Здатність організувати освітній процес у закладах дошкільної освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.</p> <p>КС-4. Готовність до організації фінансово-господарської діяльності закладів дошкільної освіти.</p> <p>КС-5. Здатність створювати та впроваджувати в практику наукові розробки, спрямовані на підвищення якості освітньої діяльності та освітнього середовища в системі дошкільної,</p>	

зокрема, інклюзивної освіти.

КС-8. Здатність здійснювати нормативно-правове регулювання діяльності закладу дошкільної освіти, керуючись законодавчими документами та основами професійної етики.

КС-9. Здатність до самоосвіти, самовдосконалення, самореалізації в професійній діяльності та до конкурентної спроможності на ринку праці.

5. Результати навчання

5.1. Критично осмислювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування дошкільної освіти в Україні.

5.2. Впроваджувати інформаційні та комунікаційні технології, генерувати нові ідеї в організацію освітнього процесу закладів дошкільної освіти різного типу.

5.3. Встановлювати взаємодію з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців та батьками з метою забезпечення якості дошкільної освіти, реалізації дослідницьких та інноваційних проектів

5.4. Аналізувати й порівнювати результати педагогічного впливу на індивідуальний розвиток дитини дошкільного віку в різних видах діяльності

5.5. Організувати методичний супровід освітньої діяльності в мультикультурному середовищі закладу дошкільної освіти для формування в дітей поваги до різних національностей та здатності до взаємодії

5.6. Здійснювати психолого-педагогічне керівництво індивідуальним розвитком особистості дитини

5.7. Знати і використовувати в практичній діяльності законодавчу базу дошкільної освіти

5.8. Застосовувати в професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання психолого-педагогічних дисциплін і обирати відповідні технології та методики.

5.10. Володіти вміннями й навичками аналізу, прогнозування, планування, організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт - суб'єктної взаємодії

5.13. Визначати проблему та понятійний апарат дослідження в сфері дошкільної освіти, збирати та аналізувати необхідну інформацію з різних джерел

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу – 90 год

Вид заняття	загальна кількість годин
Лекції	12/4
Практичні	18/6
Самостійна робота	60/80

Ознаки курсу

семестр	спеціальність	курс (рік навчання)	Обов'язковий/вибірковий
IV	012 Дошкільна освіта	другий	вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
------------	---------------	------------	---------------	-------------	------------------

Змістовий модуль 1.

Тема 1.	Лекція,	[3,7,9,17]	Опрацювати	5 балів	До
---------	---------	------------	------------	---------	----

Етнопедagogіка в системі педагогічних наук	практичне заняття		лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття, підготувати презентації		наступного заняття за розкладом
Тема 2. Історія розвитку етнопедagogіки	Лекція, практичне заняття	[8,11,12,13]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття, підготувати презентації	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 3. Виховний ідеал етнопедagogіки	Лекція, практичне заняття	[1,4, 14,16,20]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття,	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Змістовий модуль 2. .					
Тема 4. Традиції та звичаї – основа виховної системи етносу	Лекція, практичне заняття	[7,9,14,15]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття, підготувати презентації,	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 5 . Етнопедagogічна сутність визначальних чинників формування особистості	Практичне заняття	[7,9,14,15]	Підготуватися до практичного заняття з елементами тренінгу, підготувати індивідуальні завдання	5 балів	До наступного заняття за розкладом

Тема 6. Характеристика засобів народного виховання	Лекція, практичне заняття	[6,9,10,12,14,]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття, підготувати індивідуальні завдання	5 балів	До наступного заняття за розкладом
7. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	Семестр II Вид контролю – екзамен Максимальна оцінка – 100 балів (практичні заняття – 5x9=45 балів, контроль самостійної роботи – 5 балів, екзамен – 50 балів). Враховуються результати неформальної освіти – сертифіковані онлайн-курси на освітніх платформах Coursera, Prometheus, EdEra та інших (положення ПНУ про неформальну освіту).				
Вимоги до письмових робіт	Самостійне виконання, власний аналіз та міркування				
Практичні заняття	Максимальна оцінка – 45 балів				
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50% завдань				
8. Політика курсу					
<p>Дотримання політики доброчесності. Лекційні заняття не відпрацьовуються, знання лекційного матеріалу є обов'язковим.</p> <p>Пропущені практичні заняття студент відпрацьовує, індивідуально виконуючи передбачену у плані роботу. Для цього використовуються:</p> <ul style="list-style-type: none"> - усне опитування; - перевірка практичних завдань; - розробка і оприлюднення відео презентацій; - перевірка передбаченої програмою курсу самостійної роботи. <p>Допуском до іспиту є відвідування не менше 50 % занять, результати тестування на платформі дистанційного навчання, виконання самостійної роботи. Якщо здобувач не ліквідував заборгованість та не набрав мінімальну кількість балів (25 балів) він може бути рекомендований на повторне вивчення даної дисципліни.</p> <p>Викладання курсу базується на активній взаємодії між учасниками освітнього процесу.</p>					
9. Рекомендована література					
<p>1. Андреев М. В. Принципи й аспекти толерантного виховання / М.В. Андреев // Теорія та методика навчання та виховання : зб.наукових праць / за ред. Г. В. Троцько. – Х., 2008. – Вип. 20. – С.3-9.</p> <p>2. Артемова Л.В. Програма з українознавства // Палітра педагога. –1997. -№ 1.-С. 4-9.</p> <p>3. Бабій О.М. Феномен ідеалу та утопічна свідомість //Світогляд і духовна творчість. – К: Наук, думка, 1993. – С. 144-152.</p> <p>4. Багалея Д. И. История г. Харькова за 250 лет существования(1655-1905) : истор. монография. В 2 т. / Д. И. Багалея, Д. П.Миллер. – Х. : Харьковская книжная фабрика им. М. В. Фрунзе, 1993. – Т. 2. – 982 с. 5. Багнюк А. Символи українства. – Тернопіль, 2008.</p>					

6. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні (НОВА РЕДАКЦІЯ 2021 РІК)
7. Бандурка О. М. Професійна етика працівників органіввнутрішніх справ : навчальний посібник / О. М. Бандурка. – Х. : Вид-во НУВС, 2001. – 200 с.
8. Баран В. Д. Давні слов'яни./Баран В. Д. – К., 1998. – С. 140 – 164
9. Бахутіна О. Г. Формування елементів національної культури удітей шостого року життя засобами української народної іграшки: автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. пед. наук / О. Г. Бахутіна. – К., 1999.
10. Берко П. Нова парадигма української філософії. – Дрогобич:449“Коло”, 2003.
11. Берко П., Небелюк М. Еволюція філософічно-політичнихпоглядів Івана Франка. – Борислав, 2001.
12. Богуш А. М. Витоки мовленнєвого розвитку дітей дошкільноговіку. – К., 1977
13. Бойко А. М. Оновлена парадигма виховання: шляхи реалізації /А. М. Бойко. -К. :ІЗМН, 1996.- 232 с. 14. Борисенко В. Весільні звичаї та обряди на Україні. – К., 1998.
15. Брагінець А. Філософські і суспільно-політичні погляди Івана Франка. -Львів: Книжковожурнальне видавництво, 1956.
16. Будник О. Особливості української етнопедагогіки [Текст] / О.Будник /У Дайджест: Школапарк педагогічних ідей татехнологій. -2002.-№2.-С 116-118.
17. Бутенко Н. Ю. Комунікативна майстерність викладача :навчальний посібник / Н. Ю. Бутенко. – К. : КНЕУ, 2005. – 336 с.
18. В'ялов О. Ідеальний учень, або Модель випускника в школі“Початок мудрості / О. В'ялов // Завуч. – 2009. – № 11 (377). – С.9-11.
19. Варецька О. В. Проблема єдності економічного та духовного виховання особистості в психолого-педагогічних дослідженнях /О. В. Варецька // Педагогіка і психологія формування творчоїособиетості : проблеми і пошуки : зб. наукових праць / редкол. Т.І. Сущенко (відп. ред.) та ін. – Київ – Запоріжжя, 2002.-Вип. 27.-С. 158-165.
20. Васіна З. Український літопис вбрання. – К., 2006.
21. Ващенко Г. Виховання любові до Батьківщини // Вибрані450педагогічні твори. – Дрогобич, 1997. – С. 56-98. 22. Ващенко Г. Виховний ідеал. -Полтава, 1994.
23. Вербицкий А. А. Активное обучение в высшей школе:контекстный подход : методическое пособие / А. А. Вербицкий.– М. : Высш. шк., 1991. – 207 с.
24. Виноградов Г.С. Народна педагогіка. Іркутськ, 1926.
25. Винославська О. В. Людські стосунки : навчальний посібник / О.В. Винославська, М. П. Малигіна. – 2-е вид., перероб. і допов. –К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 142 с.
26. Вишневський О. Сучасне українське виховання. Любов доБатьківщини. -Львів, 1999. – 68 с.
27. Вишневський О. Сучасне українське виховання. Педагогічнінариси.-Львів, 1996.
28. Вишневський О. Український виховний ідеал і національнийхарактер (витоки, 3-Омформації і сучасні виклики) : монографія /О. Вишневський. – Дрогобич : видавець Святослав Сурма, 20 Ю.– 160 с. 29. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : метод, посіб.для студентів магістратури / С. С. Вітвицька. – К. : Центрнавчальної літератури, 2003. – 316 с.
30. Вовк Х. Студії з української етнографії та антропології. – К.,1995.
31. Волинь у фольклорно-етнографічних писаннях МиколиКостомарова / Укл. СІ. Шевчук. – Рівне, 2007.
32. Волков Г. Н. Этнопедагогика : учеб. для студ. сред. и высш. пед.учеб. заведений / Г. Н. Волков – М. : Издательский центр451“Академия”, 1999. – 168 с.
33. Волков Г.Н. Зтнопедагогика. – Чебоксари, 1972. – 42 с.
34. Воропай О. “Звичаї нашого народу” Київ “Оберіг” 1993 р.
35. Воропай О. Звичаї нашого народу. – У 2 т. – К., 1991.
36. Гавриленко Л. Криниця. Просвіта. Луцьк, 2001.160с.

37. Генон Рене. Символи священної науки /Пер, с франц. Н. Тирос. –М.: “Беловодье”, 1997. – 496 с.
38. Глухова Н. Екологізація як чинник формування гуманної особистості дитини // Дошкільне виховання. – 2001. – № 11-12. –С. 10-11. Прапор, 1998. – 78 с.
39. Гоимич Марина. Традиційний світогляд та етнопсихологічні константи українців (Когнітивна антропологія). – К., 2000. – 379с,
40. Горбач Н. До питання про філософські переконання Івана Франка// Іван Франко – письменник, мислитель, громадянин: Матеріали міжнародної наукової конференції – Львів, “Світ”, 1998, с. 152.
41. Гродненський І Р – Рідними просторами. – К , 1979 – 148 с.
42. Грушевський М. Історія України. – К., 1991. – 692 с
43. Гуревич А.Я. Исторический синтез и Школа “Анналов”. /Гуревич А.Я.- М.: РОССПЗН, 1993.- 243 с.
44. Гутник І. Козацька педагогіка як складова системи національно-го виховання молоді [Текст] / Гутник // Початкова школа. – 2003.-№ 10. -С. 47-49.
45. Державна національна програма “Освіта” Україна ХХІ ст. – К.,1994.452
46. Джура О. Духовне відродження як утвердження християнських ідеалів і цінностей / О. Джура // Вища освіта України. – 2009. –№ 3. – С. 72-73.
47. Дмитренко Г.К Українська дівоча врода: Сценарій літературно-мистецького свята старшокласників //Особливості сучасного виховання учнівської молоді /Ред. рада: В.І.Сафіюлін (голови, ред.) та ін. – К.: Вересень, 2006. – С. 84-99.

Викладач – Лисенко О.М.